

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Csenyéte

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Csenyéte

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Encsi járás

Szervezet neve: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Dátum: 2022.június

	<p>Terület: 9,97 km³ Lakónépség: 392 Jogállás: község Járás: Encsi Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Csenyéte	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Encsi	
Programba vonás köre	1	
Szervezet neve	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	
Lakosságszám (2021)	392	528
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	88%	
15 év alattiak aránya (2021)	44,9%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	95%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	3%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	63%	
Lakásszám (2011)	75	
Üres lakások száma (2011)	1	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	390	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	75	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	390	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	75	
Lakások száma (2019)	75	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	3	
Közcatornába bekötött lakások száma (2019)	0	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	49	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	0	
WC nélküli lakások száma (2011)	66	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	47	
Egy szobára jutó lakó (2021)	2,4	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	84567 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	49%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	0 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	0	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	3	

Az interjú a település polgármesterével, valamint a FETE munkatársaival készült
2022.06.20.-án.

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

Csenyéte Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az Encsi járásban, Encstől mintegy 21 km-re található.

A község a csereháti térség legrosszabb helyzetű települése. 2018-ban a munkanélküliek arányában és a települések szegénységi rangsorában is országosan az első helyen állt. A zsáktelepülés megközelítése nehéz, egynyomsávós út vezet oda.

Közlekedés:

Csenyéte zsáktelepülés, a tömegközlekedés meglehetősen gyér, naponta három alkalommal jár busz a településre. Ezekkel csak Encset és Miskolcot lehet elérni. Csenyéte lakossága között és a külvilág között az egyetlen kapcsolattartási mód a falugondnoki szolgáltatás. Az önkormányzatnak van falubusza, iskolabusz viszont nem áll a gyerekek rendelkezésére.

Lakosságszám alakulása:

2001-es népszámláláson a település lakossága 396 fő volt, 94%-a cigány, a 6%-a magyar nemzetiségűnek vallotta magát. 2008 szeptemberében már 515 lakosa volt a falunak, közülük 256, azaz a lakosság több, mint 50%-a 18 éven aluli.

A polgármesterrel készített interjú alapján a településen élők száma 528fő, a 0-18 éves korosztály pedig összesen 260főt foglal magába.

A településen a fiatalok (0-14 év) és az aktív korúak (18-59 év) aránya a legmagasabb. E két korcsoport tagjainak a száma közel azonos, ami alátámasztja azt a tényt, hogy Csenyéte egy fiatalodó település. A lakosságból a férfiak száma magasabb, mint a nőké, de nem számottevően.

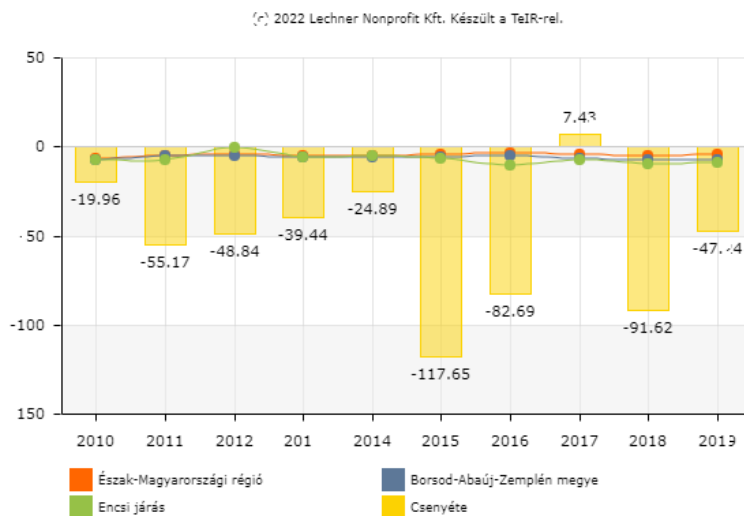
Lakónépesség száma

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	430	
2013	431	100,2%
2014	442	102,6%
2015	408	92,3%
2016	387	94,9%
2017	na	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlási mutató szerint a település vonzereje többnyire negatív előjelet mutat, tehát az elvándorlás a jellemző. Ez a tendencia azonban nem mutatkozik meg jelentősen a község lakosságszámában, mivel a természetes szaporodás nagyobb ütemű, mint az elvándorlás. Emellett sok esetben az elköltözött családok visszatérnek a településre.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

Térségi munkalehetőségek:

Csenyétén egyetlen működő vállalkozás sincs. A legnagyobb és egyetlen foglalkoztató az önkormányzat, amely közfoglalkoztatási programok keretében próbálja ellátni az aktív korúak foglalkoztatását.

- Mezőgazdasági idenymunka Krasznokvajda gyümölcsösében.
- Budapest: vasszerelés. 12.000Ft/ nap. Két hetente járnak haza az itt dolgozó férfiak.
- Önkormányzat, mint foglalkoztató:

65fő közfoglalkoztatott dolgozik a településen. Valamint jelenleg 18 fő a Munkaügyi Központ szervezésében kulcskompetencia képzésen vesz részt.

2020.-ban 6.-7.-8. osztály megszerzése érdekében felzárkóztató képzés valósult meg.

A mezőgazdasági program keretein belül 4 hektáron céklát ültetett az önkormányzat, azonban a szárazság miatt nem keltek ki.

500m² -n kerti zöldségeket termelnek: hagyma, borsó, bab stb. A megtermelt zöldségeket kiosztják a településen élő családoknak.

A helyi programban betonelem gyártásával foglalkoznak közfoglalkoztatás keretein belül.

Továbbá a település karbantartása is az itt dolgozók feladatai közé tartozik.

Elérhető szolgáltatások:

A háziorvosi szolgáltatás megfelelő színvonalon működik, de csak helyettes orvossal kerül ellátásra. Az orvosi rendelőben heti kétszer 2-3 órát rendel a háziorvos, a védőnő párhuzamosan három településen van jelen.

Állandó védőnői szolgáltatás heti 16 órában elérhető a településen.

Gyógyszertár Krasznokvajdán és Baktakéken, családsegítő helyben részmunkaidőben, Krasznokvajdán teljes munkaidőben van jelen. A Felsőgagyi orvosi kör – melyhez Csenyéte is tartozik – évek óta betöltetlen. Emellett gyermekorvos sincs a településen.

A települést a mentő is lassan tudja megközelíteni, amelyből sajnos már több probléma adódott, a mentőállomás Krasznokvajdán található.

A faluban nincs gyógyszertár, csak mozgó postaszolgáltatás elérhető, az élelmiszerboltban – délelőtti nyitvatartással – a tulajdonos dolgozik, más bolt, vagy bankautomata nem található. A kulturális intézmények közül egy művelődési ház található Csenyétén.

Más szabadidős és kikapcsolódási lehetőségek, programok nem érhetőek el a falubeliek számára. A faluban bölcsőde nincs, viszont biztos kezdet gyerekházat sikerült indítani az itt élők számára.

Az óvoda 2csoporttal működik a településen. A létszám jelenleg 46fő.

Az Általános iskolába csak alsó tagozatba tudnak helyben járni a gyerekek.

Az iskola melegítőkonyhával felszerelt, de az épület kívül-belül felújításra szorul.

FETE szolgáltatások:

- FAGYI két családmentorral
- Biztos Kezdet Gyerekház
- adósságkezelés
- tetőkommandó
- rágcsálóirtás
- lakossági kerítés biztosítása (drótfonat 25 folyóméter)
- szemétszedés, konténer rendelés
- felelős ebtartás
- bérelhető szerszámospark biztosítása
- polikarbonát biztosítása a törött nyílászárók megoldására
- szociális tűzifa szállítási költségét átvállalta az önkormányzattól

A felsőtagozat Baktakék településen elérhető. Ide menetrendszerinti volánjárat teszi lehetővé az eljutást. Reggel 7 órakor indul a járat és 15:30-kor indul vissza, ami a hazajutást biztosítja. Iskolaidőben a buszjárat túlterhelt. A krasznokvajdai általános iskolába való eljutást a tömegközlekedés nem teszi lehetővé.

Szünidei étkezésre van lehetőség a településen.

Gyermekorvos legközelebb Encsen érhető el. A falugondnoki szolgálat lehetővé teszi az eljutást.

Közösségi közlekedés célpontja: Encs és Miskolc.

Falugondnoki szolgáltatással, valamint fuvarfogadással jutnak el ide az itt élők.

Nyilvános internet nincs, de szélessávú internet elérhető a faluban, játszótérrel nem rendelkezik a község.

Házi segítségnyújtás nem működik a településen, és jelzőrendszer, de támogató szolgáltatás sincs. Szociális étkeztetés legközelebb 5 km-re vehető igénybe, viszont egy, az Evangélikus Szeretetszolgálat által működtetett, 220 adagos népkonyha elérhető a faluban.

A pedagógiai szakszolgálat igen szerény szolgálattal látja el a településen élő általános iskolás gyerekeket is. Összesen 25 csenyétei általános iskolás számára nyújt segítséget, kizárólag nevelési tanácsadással.

Önkormányzati fejlesztések:

- orvosi eszközök beszerzése
- óvoda épületének bővítése-felújítása
- falugondnoki autóbusz lecserélése
- önkormányzat-művelődési ház épületének felújítása

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...társégi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a társégi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészben vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Közmű és út

A település infrastrukturális helyzete és közművekkel való ellátottsága fejletlen; szennyvízcsatorna és vezetékes gáz nem került kiépítésre.

Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma a 2019-es KSH adatok alapján 3, a Máltai Szeretetszolgálat települési diagnózisa alapján vezetékes vízzel az épületek mindössze 5%-a van ellátva, amelynek minősége viszont megfelelő.

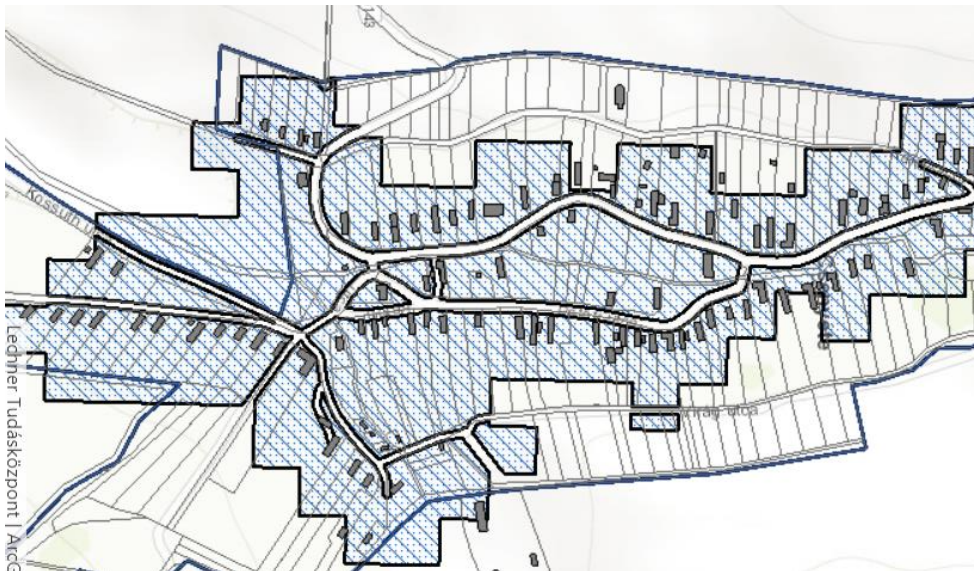
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma a 2019-es KSH adatok alapján 49 (a 75 lakásból), azaz hivatalosan árammal az ingatlanok 65%-a van ellátva, amely megfelelő minőségben áll rendelkezésre. Az áramlopás kisebb mértékű, amióta a légvezetékeket magasabbra rakták.

Az úthálózat és a közösségi közlekedés nagyon fejletlen, így település megközelítése nehéz, ahová egynyomsávos út vezet, belterületi utak pedig nincsenek, és mindössze három buszjárat érinti a települést

Szegregátumok

Csenyété teljes területét nevezhetjük szegregátumnak, mivel az alacsony iskolai végzettségű emberek aránya meghaladja az 50%-ot.

Csenyétét lehet szegregálódott, vagy gettósodott településként említeni, ahol az egész falu egy szegregátumot formál. A Lechner adatbázis által szolgáltatott információk is ezt támasztják alá.

A közintézményekben: óvoda, orvosi rendelő és az önkormányzat gáztartály biztosítja az ellátást.

11 háztartás esetében sikerült kialakítani az előrefizetős villanyórát.

A vízellátáshoz való hozzáférést 16db közkút teszi lehetővé. Ennek költségét az önkormányzat állja. A hulladékelszállítás díjat a lakásfenntartási támogatásból rendezik az önkormányzat.

Az áramszolgáltatás több család esetében nem elérhető. Az itt élő háztartások nagyrészt a túlsúlyosság jellemzi.

Lakóingatlan adás-vétel:

Az elmúlt 10 évben egy család költözött el a településről.

Továbbá 3 épület áll az önkormányzat birtokában, de ezek állapota kritikus.

A Máltai Szeretetszolgálat tulajdonában tartozó ingatlanok:

2db ingatlan és 2db zárkert, valamint a régi bolt épülete (183.hrsz.)

A Jelenlét pont jelenleg bérlemény.

Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján) 0 Ft, lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen) 0.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP

telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

A településen nem valósult meg EFOP telepprogram.

A fejezet fő következtetései

Az önkormányzat pozitívan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együttműködő, nem együttműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

A polgármester az interjú során együttműködését fejezte ki. A településen belüli mobilizációnak nincs akadálya.

Véleménye szerint a bérleti díj összege, amit a településen élők számára megfizethető lenne maximum 15.000Ft.

A beköltözéshez elengedhetetlen a szociális munka, melynek során felkészítik a célcsoportot a költözésre és végig kísérik a folyamatot.

A lakosok számára jó lehetőség lenne, ha a program kőműves-ács képzést indítana. Így a későbbi állagmegóvás önerőből is megvalósulhatna.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együttműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

A lakosság helyzete a célcsoport tekintetében

Foglalkoztatás-jövedelem

Csenyété társadalmának kedvezőtlen anyagi helyzetére, mélyszegénységére utal, hogy az önkormányzat adatai szerint a háztartások közel felében (46,6%) egyetlen foglalkoztatott személy sincs, és e családok a közfoglalkoztatásban sem tudtak elhelyezkedni.

2016-ben 243 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi támogatásban.

A településen élők iskolai végzettsége meglehetősen alacsony, szakképzettséggel nem rendelkeznek, így a munkaerőpiac nem tud számukra lehetőséget nyújtani.

Nagyon magas korai iskolaelhagyás, a 25 év alattiakat pedig nem tudják bevonni a közfoglalkoztatásba.

Az önkormányzat szerint Csenyétén a felnőttkorú lakosság (253 fő) 23,7%-a (60 fő) van munka nélkül, akik mindannyian 2 évnél régebben nem találtak állást.

Az önkormányzat mindössze 2 foglalkoztatotról tud. A regisztrált álláskeresők közül 120-an részesülnek foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, és ketten nem tudták teljesíteni az előző évi foglalkoztatási keretfeltételeit, amely miatt nem kaptak FHT-t.

A csenyétei önkormányzat körülbelül 35 főre becsülte a feketén, idénymunkában dolgozó nem regisztrált munkanélküliek számát.

Legfőbb szociális problémák

A polgármester benyomása az, hogy az elmúlt 10 évben a település-lakosság helyzete romlott. Az emberek mentalitása negatív irányba változott.

A jelenlegi helyzet kialakulásában az alábbi tényezők járultak hozzá:

- rossz szülői minta
- a felzárkózás nem cél
- a tanulás nem érték az itt élők körében

További nehézségek:

- önköltségen nehézséget jelent a gyógyszerkiváltás
 - korábban az volt a tendencia, hogy a lakosság nem regisztrált a munkaügyi központnál, nem rendelkeztek TB szolgáltatással
 - kóbor kutyák: a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködve sok kutya elszállításra került a településen
-
- a település rossz elhelyezkedése (zsáktelepülés): korábban volt kezdeményezés a járatsűrítés érdekében, de ehhez nem fogyott elegendő jegy.
 - Higiénés problémák: a fejtetvesség rendszeres, ekcéma, rüh
 - Nem megfelelő szocializáció
 - **Nincs jelen a családok életében a pénzügyi tudatosság. Illetve azok a családok, akik ügyesebben kezelik a pénzügyeket, szintén az uzsorával tesznek több bevételre szert.**
 - A családtervezés nem tudatos. Injekciós fogamzásgátlás jelen van a településen, azonban a hölgyek számára nehézséget jelent az időpontok vezetése-megjegyzése, mikor esedékes a következő injekció beadása.
 - Kinti melléképületek kialakítása: kézre legyártott elemek érkeztek, lapra szerelve. Az önkormányzattal egyeztetve történt azon családok kiválasztása, akik számára telepítve lett ez a lehetőség. Több esetben a családok eladták ezeket a wc-eket.
 - Maximum 5 ingatlan rendelkezik vízszolgáltatással és fürdővel.
-
- Adósság:
Közüzemi számlák elmaradásából, felvett áruhitel nem fizetéséből generálódtak.
Uzsora: többen foglalkoznak kamatos pénzbeszedéssel a településen és a szomszédos falvakból is átjárnak. Pl.: Baktakék

Családtípus : 146 család Interjú-Polgármester	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	0 a településen nem él olyan, aki nem részesülne valamilyen ellátásban
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idegnyomunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	126
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	20

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakóúrsági viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

A lakások nagyon zsúfoltak, több esetben jellemző, hogy 70-80m² -en 3-4 család él. Rendszeres az oda-vissza költözés rokonságon belül.

Csenyétén nincs teljes komfortfokozattal rendelkező ház, a lakások 60%-a komfort nélküli, az ingatlanok 35%-a pedig félkomfortos.

Az önkormányzat tapasztalatai szerint a településen található lakások legalább 5%-a életveszélyes, és az ingatlanok további körülbelül 35%-a ugyan nem életveszélyes, de az ott élők egészségére káros hatással van. (ágyi poloska, penész, csótány)

WC nélküli lakások száma 2011-es KSH adatok alapján 66, Vályogházak alapozás nélkül 2011-es KSH adatok alapján 47.

Egy szobára jutó lakó 2021-es KSH adatok alapján 2,4 fő.

A 72 lakóingatlanból áll a település.

Életveszély elhárítás érdekében minden ingatlan esetében történt beavatkozás.

Főként a tetőszerkezet igényelt javítást. További nehézséget jelentenek az elázott oldalfalak.

1 hónapon keresztül működött a csenyétei tetőkommandó, 6 órában foglalkoztattak helybelieket.

Az önkormányzat is csatlakozott a kezdeményezéshez.

11 háztartás esetében sikerült kialakítani az előrefizetős villanyórát.

A tulajdonviszonyok itt sem teljes egészében rendezettek.

A tulajdonviszonyok tisztázást nehezítő tényezők:

- Jellemző a zsebszerződések megléte.
- Nem indult meg a póthagyatéki eljárás.
- Akár 20-22 tulajdonosa is van egy ingatlanoknak.
- Az eredeti tulajdonos címe már nem létezik. Előfordult olyan, hogy csehszlovákiai tulajdonosra bukkantak a helyi szakemberek az ügyintézés során.
- Korábbi szocpolos családok eredményei: 107 hrsz. alatt ingatlanoknak kellene állnia, de az ingatlan nem épült meg.

A településen jelenleg nincs eladó ingatlan.

A településen összesen 5 olyan épület van, ami menthető.

Az ingatlanok alapnélküli vályogházak.

Megoldást jelenthetne egy vályogvető tanfolyam, hogy az itt élők megfelelő ismerettel önerőből állítsák helyre a lakások állapotát.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok: 72db ingatlan	Lakások száma
Interjú-Polgármester	

életveszélyes házak	10-lakott ingatlan
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év),	40
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	12

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Település térségi pozíciója:

Csenyéte zsáktelepülés, a tömegközlekedés meglehetősen gyér, naponta három alkalommal jár busz a településre. Ezekkel csak Encset és Miskolcot lehet elérni. Csenyéte lakossága között és a külvilág között az egyetlen kapcsolattartási mód a falugondnoki szolgáltatás.

A település társadalmi összetétele gettósodó település típusba tartozik.

Önkormányzat hozzáállása a bérlakásfejlesztési programhoz:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

A település teljes egésze szegregátum. A lakosság 100%-a roma származású.

A településen található házak omladoznak, romosak, szinte teljesen lakhatatlanok, némelyiken lyukas a tető, repedezettek a falak. Emellett nagy problémát jelentenek a rendezetlen tulajdonviszonyok.

WC nélküli lakások száma 2011-es KSH adatok alapján 66.

Maximum 5 ingatlan rendelkezik vízszolgáltatással és fürdővel.

A túlzúsúfoltság problémájának mértéke:

A lakások nagyon zsúfoltak, több esetben jellemző, hogy 70-80m² -en 3-4 család él.

Az eladósodottság a szegregátumban élők jelentős részét érintik, leggyakoribb oka az uzsorások felé való tartozások, illetve a felvett áruhiteltek, közüzemi számlák elmaradása,-büntetések miatt keletkezett adósságok. Nincs jelen a családok életében a pénzügyi tudatosság. Illetve azok a családok, akik ügyesebben kezelik a pénzügyeket, szintén az uzsorával tesznek több bevételre szert. Így az uzsora állandó jelenség a településen.

Lakóépületek fizikai állapota:

Interjú-JP: A településen összesen 5 olyan épület van, ami menthető.

Az ingatlanok alapnélküli vályogházak.

Az eladó ingatlanok száma: jelenleg nincs eladó ingatlan a településen.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás		10		10	10
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni					10
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)			8	8	40
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni			12		12
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	0			18	
Az adott családtípusba	0	126	20		72 ingatlan

tartozó családok száma összesen					146 család
------------------------------------	--	--	--	--	-------------------

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** a már folyó adósságkezelési programba több családot szükséges bevonni, ennek érdekében első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát, az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdeni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.
- **Tömegközlekedés fejlesztése** a potenciális munkalehetőségek könnyebb elérhetősége érdekében.
- F fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; **képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférés elősegítése.** A helyi szakemberek és a településvezetés is a megoldást abban látja, hogy szakképzettséggel kell ellátni az itt élő embereket: kőműves, vályogvetéshez szükséges tudás megszerzése.
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- A közműszolgáltatásokba **való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz-és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra felszerelése.

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Krízislakások kialakítása:** szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek.

A Jelenlét ponton dolgozók álláspontja az, hogy 2-3 db krízislakás nagy segítséget jelentene a településen élők számára, a felmerülő életveszélyt okozó lakhatási körülmények megoldására.

- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:** a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. A településvezetés is azon családok mobilizációját támogatja a településen belül, ahol a szülők rendszeres munkaviszonnyal rendelkeznek.
- A FETE / RRF bérlakásfejlesztés programjának keretén belül lehetőség van arra, hogy családok mobilizálása a településen kívüli másik, jobb pozíciójú, a munkaerőpiaccal vagy munkaerőpiachoz lényegesen közelebb elhelyezkedő településre (növekedési centrum) történjen. Ennek a beavatkozásnak a célcsoportja elsősorban azok a családok képezik, akik képesek élni a jobb munkalehetőségekkel.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	rossz
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	fő foglalkoztató az önkormányzat
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	nincs eladó ingatlan
közműinfrastruktúra	szennyvíz-gázhálózat nem került kialakításra a településen
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	rendezetlen
uzsora	jelen van
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	óvoda és általános iskola alsó tagozata, teljesen szegregált
szegregátumok relatív mérete a településen	a teljes településre kiterjedő

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	nincs jelen
ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	igen
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Encs, Miskolc
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala(alacsony, magas)	magas

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoport köréből a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönöztek és együttműködők, illetve van esély arra, hogy azzá tehetőek, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 20 család, ami egyben **20 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az előzetes felméréseket, valamint interjúkat összevetve, a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés. Cél a településen lévő függőségi viszonyok felszámolása, életet veszélyeztető lakhatási körülmények felszámolása. A lakosságra a településen belüli vándorlás jellemző.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be		20		
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				20

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.